

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Bynaei de Calceis Hebraeorum Libri Duo

Bynaeus, Anthony

Dordraci, 1682

Caput Sextum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12835

312 De CALCEIS HEBRÆOR.

pulvere ac cinere conspurcabant, tondebant, radebant, & super pectora mortuorum, vel tumulos, parentandi gratia imponebant, capita velabant, vestem funebrem induebant, multaque alia habebant luctus indicia, nihil habet eruditissimus Kirchmannus de calceis in luctu depositis, qualem morem olim Hebræi & etiamnum Judæi observant.

CAPUT SEXTUM.

Lex apud Hebræos singularis, qua frater uxorem fratris sine liberis mortui ducere jubebatur, ut semen fratri suscitaret, Deut. 25. 5. 6. In qua mirandum, ut qui id recusaret, à vidua conspueretur, & calceus ipsi extraheretur. vers. 7. 8. 9. 10. Cur calceus in hoc ritu adhibitus? Balduini ratio examinatur. Pedibus aliquid calcare olim signum dominii & potestatis. Devictorum hostium cer-

cervices calcatae. Calceus signum dominii. Calcei extractio signum cessionis de jure. Calceus in hoc ritu adhibitus in signum privari levirum omni jure quod in viduam habebat. Balduini circa hunc ritum lapsus. Error Thomæ Dempsteri & Cypriani.

I.

INter singularia veterum Hebræorum instituta, quæ ab aliarum gentium moribus fuerunt diversa, legem referre licet, qua voluit summum Numen, ut frater uxorem fratris sui sine liberis mortui matrimonio sibi jungeret, & semen fratri defuncto suscitaret. Verba legis sunt. *Si habitaverint fratres simul, & mortuus fuerit unus ex illis, & filius non fuerit ei, non nubes uxor defuncti extra, viro extraneo: Defuncti frater ingredietur ad illam, & sumet eam sibi uxorem, & præstabit officium leviri. Erit autem primogenitus quem pepererit, stabit nomine fratris*

Deut. 25.
5. 6.

tris sui defuncti, ne deleatur nomen
ejus ex Israele. Quod præcipit lex
de officio leviri jam antea vide-
tur obtinuisse, cum exemplum ve-

Gen. 38.
8. 9.

tustius in historia Judæ occurrat,
qui, Ere primogenito suo sine li-
beris defuncto, alteri filio Onan
dixit, ut ingrederetur ad uxorem
fratris sui, & illi semen excitaret.
Consuetudinem legi respondisse il-
lustre documentum habemus in
nota illa historia, quam Christo

Matth. 22.

objectam à Sadducæis legimus, de
septem fratribus, qui unam ean-
demque duxerint uxorem. De hac
lege & leviratus jure integer exstat
Tractatus Talmudicus Jevamoth,
& præter Maimonidem & Rabbi-
nos alios, multa monuerunt viri

Buxt. Syn.
Jud. c. 41.
& de
sponsal.
Seid. uxor
Hebr. l. 1.
c. 12. &c.

magni Buxtorfius & Seldenus.

II. Sed in hac lege illud om-
nino mirandum est, non potuisse
à leviro hoc officium prætermitti
fine quadam infamia, qua notaba-
tur ad uxore defuncti fratris, quæ
calceum ipsius exuebat, & con-
spuebat faciem. Nam cum fieri
posset, ut leviro non placeret fra-
tris defuncti conjux, & matrimo-
nium illius recusaret, liberum qui-
dem

dem ipsi ex lege erat eam vel ducere, vel renuntiare, sed tunc necesse erat ut hac infamia notaretur. Sic enim porro lex præcipit: *Si vero vir ille noluerit ducere uxorem fratris sui, ascendet uxor fratris ejus ad portam, dicetque senioribus, recusat levir meus suscitare fratri suo nomen in Israele, non vult mihi præstare officium leviri. Et advocabunt eum seniores urbis suæ, & loquentur cum eo: si perseveraverit, & dixerit, non placet mihi eam ducere: Accedet uxor fratris ejus ad eum in conspectu seniorum, & detrahet Calceamentum de pede ejus, spuensque in faciem ejus obtestabitur & dicet: Sic fiet viro, qui non ædificabit domum fratris sui. Et vocabitur nomen ejus in Israele: Domus ejus, cui exutus est calceus. Scilicet lex vult, ut ille, qui negat fratris demortui uxorem ducere, ac semen defuncto exitare, dehonestaretur sputo in faciem ejus, vel, ut Rabbini *ויבא* accipiunt, coram eo, & calceus ipsi extraheretur à vidua defuncti.*

III. De hoc ritu plura disputant Talmudici, & prolixè docent

Judæorum ritualia qua ratione debuerit peragi, distinctiones item habent subtiles de calceo qui adhibendus est. Sed ea hic non tangimus, tum quia occupata sunt a viris doctissimis Paulo Fagio, Johanne Buxtorfio, & imprimis Johanne Seldeno, tum quia sunt Rabbinica, hoc est, frivola & superstitiosa. Rationem ingeniosam cur calceus potissimum ad hanc ceremoniam fuerit adhibitus, dedit vir elegantissimus Benedictus Balduinus. *Quid aptius, inquit, significando matrimonio quam calceus? calceum plerumque pedigravem & molestum esse nemo ignorat. Idem etiam sæpius in matrimonio contingere testari possunt, qui suo malo sunt experti. Scitum occurrit hac in re Senatoris Romani dictum, qui rogantibus amicis, cur uxorem præstanti forma insignem, & in qua nihil apparebat conjugio indignum, repudiaret, pede protenso calceum ostendens: Hic, inquit, pulcher est & elegans, nescitis tamen qua parte pedem meum premat. Unde qui calceum sibi detrahi volens patiebatur, is non inepte sic uxoris ducendæ curam abjicere se demon-*

Fagius ad
Deut. 25.
Buxt. Syn.
Jud. c. 41.
Seld. ux.
Hebr. l. I.
cap. 24.

Bald. de
Calc. Ant.
cap. 24.

demonstrat. Sed hæc non est hujus
cerimonie ratio. Nam qui cal-
ceum sibi detrahi patiebatur, non
demonstrabat se uxoris ducendæ
curam abjicere, sed sibi non pla-
cere demortui fratris conjugem.
Ut hic ritus non eam ob causam
adhiberetur, quia matrimonium
recusabat, quod cum molestia &
tædio sæpe est conjunctum, cui
significando calceus est aptissimus,
sed ut palam fieret viduam fratris
posthac sui juris esse, & habere
potestatem nubendi cuilibet, seque
cedere omni jure quod vi legis
in illam habebat.

IV. Mihi hæc visa est hujus
ritus ratio. Pedibus calcare, sym-
bolum olim fuit dominii & pote-
statis. Hinc Deus terræ Canaan Ios. I. 3.
possessionem promittens, *omnem*
locum, inquit, quam calcabit planta
pedis vestri, dedi vobis. Quomodo
& de Calebo dixit: *dabo ipsi ter-* Deut. I. 36.
ram, quam calcavit. Et olim Abra-
hamo mandavit, ut terram peram Gen. 13.
bularet in longitudine, & latitu-
dine, quam ipsi daturus erat. *Celsa*
terræ calcare apud Michæam est Mich. I. 3.
habere munimenta terræ in pote-
state.

state. Quare Moses cum Israeli-
tico populo futurum prædiceret
ut hostium munitas urbes redige-
ret in potestatem, ita cecinit:

Deut. 33.
29.

*Beatus es tu, Israel: Quis similis
tibi? populus es servatus per Dominum,
qui est clypeus auxilii tui, & gladius
dignitatis tuæ. Subjicientur idcirco tibi
hostes tui, & tu illorum excelsa cal-
cabis.* Hinc in subjectionis signum
hostium cervices olim sunt cal-

Ios. 10. 24.

catae. Sic Josua Regum Cana-
næorum cervices conculcandas
dedit tribunis militum. Qualem

Trebel. in
Valer.

Oros. lib. 7.
cap. 22.

Fulgos
Memor.

l. 9. c. 5.

Egnat. de
Imp.

Rom. 1. 2.

triumphi speciem, quamvis super-
bam nimis & inhumanam, in
Valerianum Imperatorem Roma-
num à Sapore Persa, in Roma-
num Diogenem à Belpheco, & in
Bajazethem à Tamarlane. Schyta
usurpatam legimus, qui eos bello
captos pedibus conculcrunt, &
scabelli loco, equum ascensuri,
adhibuerunt. Ex hoc ritu illustranda
sunt multa sacri codicis loca: Qua-

Ps. 110. 1.

lis est ille: *Donec ponam inimicos
tuos scabellum pedum tuorum.* Et ille.

Mal. 4. 3.

*Conculcabis impios: erunt enim cinis
sub pedibus tuis: & rursus ille: su-*

Ps. 91. 13.

*per leonem & aspidem calcabis, con-
culcabis*

calcabis leunculum & draconem. Et ille, in quo Christus, cum suis discipulis dominationem summam in Satanam se concessisse vellet significare, dixit: *En dedi vobis potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, atque super omnes vires adversarii.* Hinc factum puto ut calceus, qui incedentium & calcantium usibus inservit, signum fuerit dominii & potestatis, atque inde, ubi juris sive dominii cessio significanda foret, calceamenti solutio & extractio symbolicus usurpata sit, prout id olim ingeniose expressit, uti observavit Benedictus Balduinus, quisquis amoris effigiem pinxit, sinistra manu calceum gerentem, altera vero titulum hunc, *IUS MEUM ALTERI TRADO.* Id ipsum videre est in veteri more, quo olim usi sunt Hebræi, cum quis jure suo cederet, & dominium alicujus rei in alium transferret, ut qui jus suum alteri tradebat, calceum extraheret, in signum atque testimonium se cedere jure calcandi fundum & possessionem, de qua antiquissima consuetudine plura disputantur.

Luc. 10. 19.

Bald. de
Calc. Ant.
cap. 24.

putabimus sequenti capite. Pariter hinc factum conjicio, ut illi, qui nuptias uxoris fratris demortui recusabat, calceus à vidua extraheretur, in signum eum privari omni jure, quod in eam ex lege Dei habebat. In qua cerimonia hoc ad ignominiam pertinere puto, ut ipse non solveret atque exueret calceum, sed vidua fratris, cum in translatione domini, ubi aberat omnis infamia, qui jus suum alteri tradebat, calceum suum ipse exueret.

Bald. loc.
cit.

V. Circa hunc ritum lapsus est Benedictus Balduinus: *Qui fratris viduam, inquit, ducere recusabat, primum sui calcei corrigiam solvebat, quo nimirum ostenderet, se jure cedere calcandi fundum sive possessionem, quam cum vidua erat aditurus. Deinde mulier ultionis demortui gratia, calceum recusantis auferebat, ut sic eum infamem denotaret. Ubi illud omnino falsum est fratrem ipsum primum sui calcei corrigiam solvere, cum vidua & solveret & extraheret calceum, illud vero perperam dictum, hoc ab eo factum, ut ostenderes se jure cedere calcandi fundum*

dum quem cum vidua erat aditurus, cum ea cerimonia adhiberetur, ut palam fieret mulierem, quæ calceum extrahebat, posthac sui juris esse, & habere potestatem nubendi cuilibet, & levirum non jure calcandi fundum quem cum vidua aditurus erat cedere, sed omni jure privari quod in ipsam viduam habebat.

VI. Sed gravius peccavit Thomas Dempsterus. *Quod, inquit, consuetudinis Judæorum, apud quos, qui nuptias recusabant, nudis pedibus incedere cogebantur, puto, ut carentia prolis plecteretur, D. Cyprian. lib. 2. in Judæos.* Putat vir doctus eam Judæorum consuetudinem fuisse, ut qui nuptias recusarent, nudis pedibus incederent, idque ex Cypriano probat. Verba Cypriani, quæ innuere videtur, hæc sunt: *Erat enim in lege, ut quisquis nuptias recusaret, calceamentum deponeret, calcearetur vero ille, qui sponsus futurus esset.* Sed plane erravit Cyprianus. Calceus in lege quidem extrahebatur à defuncti vidua, quam levir ducere recusabat, non vero omnes, qui nuptias recusa-

Dempst.
ad Ros.
pag. 439.

Cyprian. in
Iud. l. 2.
cap. 18.

322 De CALCEIS HEBRÆOR.

bant calceamenta deponebant, uti nec illud in Judæorum moribus fuit, ut calcearetur qui sponsus futurus erat, quod unde Cyprianus hauserit ego profecto nescio. Longè vero ineptiora sunt quæ Dempsterus notavit. Leviro quidem calceus extrahebatur, quando recusabat viduam ducere defuncti fratris, sed non illi qui nuptias recusabant nudis pedibus incedere cogebantur. Quin levir ipse non semper nudis pedibus incedebat. Nam & calceus dextri pedis tantum extrahebatur, & calceatus incedere postmodum potuit, quia id fiebat non nisi judicii tempore. Neque id factum est ut carentia prolis plecteretur, sed ut signum esset, eum privari omni jure quod ex lege Dei in viduam habebat. Ut hoc omnino Judæorum ingratissimis dixerit Dempsterus.

CAPUT SEPTIMUM.

Apud Hebraeos non nisi aliqua formula sive cerimonia adhibita fiebant contractus. Antiquissimus